

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Ur-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-65 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A császár meghalt.

Budapest, november hó 1-én Pétervárról sürgönyzik: III. Sándor császár tegnap 2 óra 15 perczkor meghalt. (Lásd táviratainkat.)

Európa leghatalmasabb uralkodója kiszenvedett. A ki véghetetlen nagy birodalmában mindenható volt, III. Sándor orosz császár hült tetemét koporsóba fektették ma, hosszú, kínos szenvedése után a testnek és léleknek. Ő is oly szomorú halált halt, amilyen a legtöbb Romanow-házbeli császáré. Természetes halállal csak kevesen haltak meg közülök. Elborult elmével, a korlátlan uralkodói hatalom közepett örök halálveszedelemben, csak a césári öröklet örvényén keresztül találták meg közülök sokan az örök nyugalomhoz vezető utat. III. Sándor császár lelke immár az örök bíró előtt áll, a világ minden királyának és az anyaföld minden gyermekének mindenható ura előtt.

Isten ítél lelké felett. A történelmi igazság megközelíthetetlen ítélete azonban III. Sándort nem mint embert, hanem mint császárt fogja megítélni, a kinek halhatatlan lelke felelős száz milliók sorsáért, a kik felett az ő nevében gyakorolt a korlátlan császárság abszolút uralmat. Oroszországon kívül egész Európában nem létezik politikus, aki helyeselte az abszolút kormányformát. Vérről és könnyről van az minden nép történetébe beírva, hogy még a legjobb akaratú autokrata is, még akkor is, mikor emberi erényekkel akarta korrigálni a zsarnoki rendszer átkait, — elpusztult ennek a kereszténytelen eszmének a boldogtalan ellenmondásán, mert az embereket, a kik Istennek gyermekei, nem lehet úgy kormányozni, mint egy akarat nélkül való rabszolgahordát, hanem csak a keresztény állam embernemesítő eszméje és a testvéri egyenjogúság elpusztíthatatlan elvei szerint. Szabadságról áthathatott, testvéries egyenjogúságot értünk, a mely a magasabb szellemi hatalom alá önkényt hajtja magát, nem pedig a brutális erőszaknak enged. A dinasztikus hűség elvéhez való feltétlen ragaszkodásban és szilárd meggyőződésben, hogy a monarchikus eszme az alkotmányos királyság legnemesebb formájában, azaz a nép szabad részvételével a szuverén jogokban és a kormányzás fáradalmi és gondjaitban, — az orosz nép és a césári családok számára is nélkülözhetetlen: csak a szempontból nyilatkozhatunk.

A közvélemény halotti ítélőszéke a lappangó betegség és lélekgyilkos gondok által megölt császár koporsójánál és a Romanowok nyitott sírboltja előtt most csak a császár tanácsadói és az autokratikus cenzuro-papizmus boldogtalanságstül rendszere felett ítéljen. A tatár khánok brutális erőszakuralma, akik holt tetemek hegyein alapították meg véres trónusukat, a

császárság korlátlan autokráciájában a legkegyetlenebb elnyomás bürokratikus gépezetével lett modernizálva. A legszentebb emberi jogok elrablása és elsikkasztása e rendszer mellett népbütítő mindennapiaságá lett. Maga a császár négy millió katonából álló hadsereg közepett tehetetlen a monarchus eszme ez átkos meghamisításával szemben. Legyen akármennyi emberi erénye, csak az önámítás és a hivatalos hazugságok mérges párja által félrevezetett szellem marad belőle, a mely mindig csak tagad és a hol a jót akarja is, mindig csak rosszat végez. Ott is, hol az autokrata császár csak jócselekedeteket akar gyakorolni, talán irgalmasságot cselekedni, a bűnök millióit követik el minden isteni és emberi törvény ellen — az ő nevében. Dzsingisz-khán és a világtörténelem többi nagy tömeggyilkosai hóhérainak a karja legalább kifáradt. A császárság százezer csinownikjának a modern technika minden művészetével tökéletesített gépezete egy lelketlen gép fáradhatlanságával üzi brutális erőszak által a jogtalan kormányzás és elnyomás mesteriségét. Még a kereszténység legszentebb tanításait is, az isteni szeretet magasztos eszméit is meghamisítják, hogy az autokrata császárság gépét mozgásban tartsák a legkegyetlenebb vallási fanatizmus és a legembertelenebb vallásüldözés lélekölő ereje által. A moszkovitaság számos kis és nagy Torquemadájánál ismét bebizonyul a régi igazság, hogy ha nagyon preseljük a szent írást, nem tej, hanem vér jön belőle.

Az autokrata császárság lélekgyilkos gépezete a jog, lelkiismereti szabadság és emberi méltóság ellen elkövetett hivatalos büntények rendszerével természetesen megteremtette ama szerencsétlenek és nyomorultak megszámlálhatatlan seregét, a kik a kétségbeesés örületéhez tüzet, hajtva és üldözve, rosszak az erdő vadállatainál, egy fanatikus gyilkos-szekta rettenetes téves eszméjében egyesültek, az uralkodóház ellen elkövetett számtalan merénylet által ép oly nyomorulttá, szerencsétlenné és nyugtalanná teszik a mindenhatónak látszó császár életét, mint a milyen szomorú azoknak a politikai foglyoknak az élete, a kik az orosz börtönök emberhez nem méltó levegőjében vagy Szibéria ólombányáiban lassu, kínos, de biztos halált halnak. A rendszeres hazugság és igazsághamisítás kárhatalmának bélyege a legszomorubb igazságtalansággal nyilvánult épen a legjobb és legnemesebb császár, II. Sándor borzasztó halálában, a ki azon a napon esett a gyilkos kezek áldozatává, a melyen aláírta az első okmányt, a mely az orosz nemzetnek az alkotmányos jogok zsengéit megadta volna.

A fiatal Miklós császár személyes hajlama és az angol alkotmányos szabadság és a német alkotmányos jogrend ismerete, vala-

mint a vallási türelmetlenségtől való idegenkedése folytán már maga egy élő igérete a jövő öröndetes üzenetnek Európa békéje számára, hogy a szabadság és haladás boldogító napja végre a hatalmas orosz birodalom részére is fel fog kelni.

Életrajzi adatok.

III. Sándor, II. Sándor fia szül. 1845. márczius 18-án, 1877-ben részt vett a török hadjáratban. Atyja meggyilkoltatása után 1881. márcz. 13-án trónra lépve reformokat helyezett kilátásba, de utóbb a nihilistáktól való félelme miatt szakított minden szabadelvű hagyományával. A pánszláv eszmék az ő uralkodása alatt ismét túlsúlyra kerültek s a roppant fegyverkezést és Franciaországgal való barátkozást eredményezték.

Neje Mária Feodorovna, előbb Dagmár dán kir. hercegnő (szül. 1847. nov. 14. ó-naptár szerint), kivél 1866. okt. 28. kelt egybe. Az új császár kivül még két fiú és két leány gyermeke volt.

Az új császár.

Miklós Alexandrovics, az új császár legidősebb fia III. Sándornak. Született 1868. május 18-án; tanulmányait befejezve (1890.) nagy utazásra indult a tengeren túlra; 1861 májusban Japánban egy ottani rendőr rátámadt s kardjával megsebesítette; 1891. augusztusban ért haza; gyöngye testalkatú férfi.

A walesi herceg Oroszországban.

A meghalt császár határozott kívánsága folytán a walesi herceg és neje vasárnap Livádiába érkeznek.

A császár betegsége.

A császár betegségének eredetét a közölt táviratok és tudósítások a legellentesebb okokra vezetik vissza. Egyik érdekes távirat szerint — mint már említettük — a császár parfümmel mérgezték meg. Ez az állítás, tudósítónk állítása szerint, valótlan. A kémia mai kifejlődött stádiumában egy anyag kivételével nem ösmerünk oly anyagot, elemet, vegyületet, amely pusztán az illatával halállal végződő mérgezést okozna; egyedül a kéksavnak van a fentemlített hatása, de ez olyan jellemző keserűmandola (cyan) szagot áraszt, hogy semmiféle módon nem lehet teljesen eltüntetni. Egyes növények mint a lilium, tubarózsa elzárt szobában szagukkal a levegőt a bennlevőre nézve végtelenségig tisztítják, de ebben az esetben ezt kizártnak tekinthetjük, ismerve a nagy gondosságot, melylyel a császár őrizve van. A történelemben már találtak példát arra, hogy híres embereket illatszerekkel mérgezték meg. Medici Katalin illatszerez keztyűkkel ölte meg ellenségeit. Ez is csak mese, még a mai kémia sem ismer olyan összetételű vegyületet, a mely a bőrrel való pusztá érintkezés által mérgezést okozhatna, még kevésbé hihető, hogy abban az időben ismerék volna ilyen hatású anyagot. Végül alig hihető, hogy ily fontos vegyület ösmerete át ne származott volna az utókor tudósaira. A császár betegségét minden bizonnyal organikus hibában kell keresni.

A trónörökös esküvője.

Miután Alix hercegnőnek időelőtti esküvője csakis arra az esetre volt tervben, hogy ha a császár állapotában határozott javulás állna be és a halálos ágy mellett nem képzelhető, tehát a jelen körülmények közt esküvőről szó sem lehet. Hasonlóképp nem lehet szó a hercegnőnek az orthodox vallásra való áttéréséről. A walesi hercegné és hercegnőnek Livádiába való meghívása a császárnak határozott kívánságára történt, kinek kedvencz sógora a walesi herceg.

Radoszavlyevits Károly bucsuja.

(Kiküldött tudósítónktól.)

— november 1.

Sok egyéb elnevezésen kívül századunkat teljes joggal elkeresztelheti majdan a kronikás: a jubileumok századának. Hiszen alig mulik el nap, hogy valahol meg ne ünnepelné valaki hivatalba lépésének 10., 15., 17., 20., 25-éves fordulóját. Ezekben a jubileumokban igen sokszor éppen az ünnepelt ártatlan, mert barátai és tisztelői rendezik azt, részben azért, hogy felelősséget kegyében megerősítsék becses személyüket, részben azért, hogy egy pár dikcióval be lehessen bizonyítani az ősi szónoki virtust, no meg talán azért is, hogy egy magnum áldomásra legyen jögezm. De ezekben a jubileumokban vörös fonálként húzódik végig a fin de siècle legcsunyább kinövése: a kegykeresés, a hizelgés, az önzés.

Annál őszintébben vehet részt a legönérzesebb ember is egy oly jubileumban, ahol az ünnepeltnek egy hosszú fáradságos pálya végén semmi egyéb mondani valója már nincs, mint az egy rövid szó a „köszönöm“, mikor már hivatalársai tőle sem nem félnek, sem nem remélnék semmit, hanem ünneplésükkel tisztán csak őszinte rokonszenvüknek, hálás tiszteletüknek kívánnak kifejezést adni.

Talán azért is lépte túl a tegnap Pancsován megtartott bucsubankett, melyet a nyugdíjban menő főszolgabíró Radoszavlyevits Károly tiszteletére rendeztek, a tervezett keret; s éppen azért, mert ez az ünneplés annyira eltért a rendes sablontól, siettek a vármegye kormányzói is oda, hol az igazi érdem, a komoly férfias munka várt jutalmazásra.

Több mint 200 ember jött el tegnap Pancsovára, hogy Radoszavlyevitől bucsuzsék, s nemcsak egy járás közönsége, de az egész vármegye intelligenciája iparkodott az ünnepélyt minél fényesebbé tenni.

Tizennyolcz éven át karddal kezében szolgált Radoszavlyevits hazáját, s huszonnégy évig szentelte tevékenységét Torontál vármegyének, szűkebb hazájának. Ha családja körében megpihen, örömmel és büszkeséggel tekinthet vissza hosszú pályájára, de különösen arra a napra, melyen attól elbucsuozott. S a méltán megérdemelt nyugalomban megédesítheti napját az a tudat, hogy embertársaitól elnyerte a legdrágábbat: szeretetüket és tiszteletüket.

Ad multos annos!

A bucsubankett lefolyásáról a következő részletes tudósítást közöljük.

A pancsovai járás közönsége azon alkalommal, hogy 22 évig volt főszolgabírája Radoszavlyevits Károly nyugdíjba vonul szeretett főbírájától méltán kívánt elbucsuozni. S a tiszteletre rendezett bucsubankett tulszárnyalta a legmerészebb reményeket, mert úgy szám, mint előkelőség dolgában, oly fényes közönség gyűlt egybe, minőt a „Trombita“ szálló terme csak ritkán látott.

A vármegye szeretett főispánja Rónay Jenő már este érkezett külön vonaton Pancsovára, Daniel alispán, dr. Dellimanich Lajos m. főjegyző, Poroszkay Béla főügyész, Hadfy Döme kir. közjegyző, báró Feilitzsch tb. főjegyző, Kajtár Jenő főszolgabíró, Reitter Oszkár rendőrkapitány és dr. Brájjer lap-szerkesztő társaságában. A vonat sokkal korábban mint jelezve volt, érkezett Pancsovára s így mindenemű fogadtatás elmaradt, sőt az egész társaság gyalog vonult be a városba, mely séta igen jótékony hatással volt a banketthez megkívánt étvágy növelésére.

A bucsubankett, mely a „Trombita“ szálló nagytermében folyt le, 7 óra után vette kezdetét. A tágas terem csakhamar megtelt a legheterogenebb elemekből álló társasággal, mely legjobban bizonyította, hogy a távozó főbíró a legszélesebb rétegekben tudott népszerűségre szert tenni. Több mint 200-an foglaltak helyet a három sorban felállított asztaloknál. A jelen voltak közül a fentemlített vendégeken kívül a következő nevetek sikerült feljegyeznünk: Mattanovich polgármester, Lázár alezredes, Dománsky zászlóaljparancsnok, Vozáry törvényszéki elnök, Nadaesky tv. bíró, Frits járásbíró, Szabó városi főjegyző, Kolozsváry Miklós min. biztos, Jablonsky főszolgabíró, Vizelety Gusztáv, házközönségi szolgabíró, Milossevits kir. ügyész, dr. Ruttner rendőrkapitány, Haller István kir. közjegyző, Szavits és Halász szolgabíró, dr. Pánczél v. főorvos, dr. Kelemen rabbi, Schwalm és

Bohus ev. lelkészek, Karner, Molnár és Horváth Ferencz hírlapírók, dr. Zsitinsky, Feymann, Kristián, dr. Grigorievits ügyvédek, Fodor postafőnök, Csernovits Agenor főmérnök, dr. Lazarievits, Boboroni járásorvos, Sigmund földbirtokos, a járás összes jegyzői, tanítói, községi írási és képviselői, kik mindnyájan eljöttek, hogy szeretett főbírájuktól bucsut vegyenek.

Sikerült feiközönségben természetesen nem volt hiány. Előnek Rónay főispán szólalt fel, ki eszmékben gazdag beszédjében egykori tisztársának, a távozó főszolgabírónak érdemeit méltatva, annak egészségére emelte poharát Daniel alispán a megye közönségének nevében élteti Radoszavlyevit, mint a magyar államnevezme egyik legjelkésebb terjesztőjét. Mindkét beszédet zajos éljenzéssel fogadtak. Bohus ev. lelkész percekig tartó lelkes éljenzés között Rónay főispánra emeli poharát. Szabadkay Ignác, a pancsovai járás jegyzői karának seniorja és Mattanovich pancsovai polgármester az ünnepeltet éltetik. Schwalm ev. lelkész Daniel Lászlóra, Torontál vármegye jeles alispánjára emeli poharát. Dr. Kelemen rabbi a szeretetről elmélkedve, élteti az ünnepeltet. Skodola élteti utódját, Jablonsky Miklóst. Jablonsky élteti a vármegye közszeretben álló főispánját, Lenhardt a sajtó képviselőire üríti poharát, Poroszkay Béla a testvériséget élteti, dr. Popp a mai est vendégeit, dr. Brájjer Lajos a pancsovai járás közönségét élteti, Hadfy Döme szerbül buzdítja szerb polgártársainkat a hazához való ragaszkodásra. Dr. Zsitinsky egy formatökéletes gyönyörű beszédben a távozó főbíró munkatársaira, a jegyzői karra emeli poharát. Feiközönséget mondtak még: Schwalm lelkész az ünnepeltre, Jablonsky a Daniel családra, Daniel alispán a katonaság jelenlévő képviselőire, Rónay főispán a pancsovai törvényhatóságra, mint jó szomszédokra. Ezután percekig tartó tapsvihár közepette felállt az ünnepelt és rövid beszédben megköszönve a fényes órációt, élteti mindazokat, kik ahhoz hozzájárultak. Ezután élteti Poroszkay a lelkészeket, Molnár szerkesztő az állami, megyei és városi tisztviselőket, Bolgarics szerb lelkész az ünnepeltet, Jablonsky Poroszkay főügyészt, Hadfy a megjelenésben megakadályozott Dániel Ernő képviselőt, Dománsky őrnagy az ünnepeltet, dr. Dellimanich a tanítói kart, Lenhardt Vizkelety, Skodola Pál Csernovits főmérnököt, dr. Kelemen az igazságügy jelenlévő képviselőit, Csernovits az ünnepeltet, dr. Milassevits Jablonskyt stb. stb.

Rónay főispán ötfélkor vett bucsut az ünnepelt közönségtől s a kocsi beláthatatlan sorától kísérve ment ki társaságával az indóházhoz, honnan külön vonaton haza utazott Nagybecskerekre.

HIREK.

Tájékoztató.

November 12. Közigazgatási bizottsági ülés.

November 14. A magyar olvasó-kör hangversenye.

November 15-18. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

Halottak napja.

Nagybecskerek, november 2.

A sárguló levél zizegve hull alá, egyesül a föld sarával, az égen kibúvik a fellegek mögül a nap és bágyadtan szórja sugarait, hogy megvigasztalja azokat a bánatos arcú embereket, a kik koszorúval kezökben sarándokolnak ki a temetőbe kedves halottjaikhoz, hogy tanujelét adják szeretőknek, amely nem szakad szét még a tulvilágon sem. A máskor oly elhagyott, kopár temető megélnéül, nyüzsgő emberáradatok keresztezik egymás utait, itt-ott a siron bánatosan zokogva térdel a sápadt arcú leány, aki az édes anyát, a leány egyedüli támaszát siratja, ott az anya siratja gyermekét és tűz le a sirra egy kis gyertyácskát, amelynek lángjával jár szíjan enyeleg a csipős szél. Uj koszorúk váltják fel az elfonnyadt régieket, a szél elkap egy fájó sóhajt, mely megszorodott kebelből tör elő és átnedvesedik a könnyektől a bemohosodott sirhalom, mert ezen a napon még a legfanyarabb szív is tud sirni és ejt könnyet azokért, a kik kedvesek voltak nekik.

Nagybecskerek városa a szokásos kegyelettel adózott halottainak a tegnapi napon. A kora reggeli óráktól kezdve késő estig nyitva volt a temető kapuja, a melyen keresztül ezrével sarándokolt a nép. Fogatok, hintók egymást váltották fel az uton, míg a temető előtti utcában két sort alkotva álltak a koldusok remegve nyujtva kezeiket a könyörtül emberek elé, míg ajkuk imádságot mormolt a megholt hivekért.

A temetőben.

Legnépesebb a római katolikus temető volt. A sirok megélnéültek, a szegény ember egyszerű gyertyát állított fel a siron, míg a gazdagok sirjain színes íveglámpák terjesztették a világosságot. A halotti vecsernye után nagyszámú közönség vonult a temetőbe, hol Schaeffer Antal pápai prelatus fényes segédlettel celebrálta a szokásos isteni tiszteletet. Ezt megelőzőleg Barti Ferencz segédlelkész mondott emlékedett szellemű beszédet, melyben a halottak napjának fontosságáról elmélkedett. A kissé zord őszi délután sokakat tartott ugyanis vissza a temető látogatásától, de azért százan és százan tolongtak, a mellékesen megjegyezve, igen tisztán tartott temető fútáin.

Diákok kegyelete.

A főgymnasiunai gyakorló iskola, vezető tanáruk élén kirándult szintén a temetőbe, hol a piaristák sírját megkoszorúzták. Az énekkar gyászda után Grób Béla VIII. o. t. rövid emlékbeszédet mondott, majd dr. Kis Sándor tanár mondott néhány imát az elhunytak lelki üdvéért. Megkoszorúzták azonfölül az elhunyt dr. Nyári tanár sírját is a református temetőben.

Requlemek.

Ma délelőtt egy a plébánia-, mint a gymnasiunai templomban ünnepélyes gyászmisét tartottak a megholt hivek lelki üdvéért.

— Az udvar Gődöllőn. A királyi udvar, amely több hetet töltött Gődöllőn, mint bennünket értesítenek, november 3 ig marad már csak ott és ekkor visszatér Bécsbe. Jelentik továbbá, hogy azok a hírek, amelyek arról szóltak, hogy a királyasszony az idén, hosszas tengeri utra készül s hogy Indiába is elmegy, merőben alaptalanok. A királyasszony, akinek egészségi állapota nem tűri a zord telet, a téli hónapokat Algírban fogja töltetni.

— Kinevezés. Bakes János naszodi lakos rendelkezés alatti kir. adótitás a nagykikindai kir. adóhivatalhoz adótitást neveztetett ki.

— Esküvő. Temesvárott tegnapelőtt vezette oltárhoz Leopold Zsigmond aradi szeszgyáros Deutch Piroška kisasszonyt. Az ünnepi lakoma közben „Zsiga és Piroška“ czím alatt egy csinos alkalmi ujságot osztogattak, melyet a menyasszony szellemes néje Engel Aranka urnó szerkesztett.

— A magyar olvasókör új helye. A magyar kör helyiségét november hó elején a Rózsa szállodából áthelyezte a régi „Pest város“ szálloda földszinti helyiségébe.

— Felmentés a népfelkelési szolgálat alól. A népfelkelési szolgálat alól való felmentésokről kiadott utasítás alapján azon magánvállalatok és iparintézetek igazgatói és vezetői is idiglenesen felmenthetők a népfelkelési szolgálat alól, a melyeknek megszakítás nélküli működése fontos közügy érdekében kívánatos. A temesvári kereskedelmi iparkamara, mely e részben előterjesztés tételével meg van bízva, felhívja a magánvállalatok és iparintézetek népfelkelésre kötelezett vezetőit és igazgatóit, hogy a meynyiban közügyi érdekek alapján felmentésre jogosult igénynyel bírnak, multhatlanul legkésőbb f. évi november hó 7-ig bezárólag azt következő adatok kíséretében jelentsék be a kamarához: 1. Teljes név és születési év, 2. illetőségi község, járás, megye és a népfelkelő járás száma, 3. azon csapat, katonai intézet vagy hatóság, melynél utoljára szolgált és a szolgálati rendfokozat, 4. végelebcsozás vagy fölülvizsgálat folytán lépett e ki a katonai szolgálat kötelekéből? Van-e vagy nincsen népfelkelési ajánlati lapja, 6. mely intézet vagy vállalatnál milyen minőségben és hol áll közszolgálati alkalmazásban és 7. a nékülözhetlenség indoklása. Különösen figyelembn veendő, hogy csak fontos közügy szolgálhat a fölmentés alapjául, míg a kereskedelmi vagy ipari magán érdekek a javaslatba hozásnál tekintetbe nem vétethetnek.

— Főuri vadászatok. Zsombolyáról jelentik lapunknak, hogy Csekonics Endre gróf ottani vadász területein e hó 15 én kezdődnek meg a nagy hajtóvadászatok. A vadászatokhoz igen sok főuri vendéget várnak.

— Tanítónőválasztás. A nagykikindai községi iskolában Gyakov Danicza tiszahegyési tanítónőt választották meg tanítónőnek.

— Tulajdonos cseré. A beodrai gyógyszerár f. évi november 1-től gazdát cserélt; a menyiben a nevezett gyógyszerár e napokban Wertheim Béla okleveles gyógyszerész vette meg az eddigi tulajdonos Dr. Jovanits Ferencztől.

— Párba. Két reményteljes fiatal ember állt ki villogó karddal a porondra, hogy lemossák magukról a gyalázatot. Az egyik oldalán kapott egy nagyobb vágást, míg a másikat karján érte egy jelentékeny ütés. Most egymás mellett fekve latolgatják a párba hasznos, vagy nem — hasznos voltát.

— A kincstári jószágigazgatóságok. A pénzügyminiszter, mint értesülünk, elhatározta, hogy amint a kisebb délmagyarországi kincstári birtokok eladása véget ér, illetőleg a birtokok egy része telepítési célokra átengedtetik, fel fogja oszlatni az állami jószágigazgatóságokat s csak egyet tart fenn a központban, az ó budait, a melyre fog biztatni a kincstári tulajdonában továbbra is megmaradó összes jószágoknak a kezelése. Az ó budai jószágigazgatóságon kívül ez idő szerint még kettő áll fenn: az aradi és a temesvári, mely utóbbi mostanság majdnem kizárólag a telepes lezárolásokkal foglalkozik, míhlyt ez a művelet s a kisebb kincstári birtokok eladása megfelelő mértékben előrehalad, a most említett két jószágigazgatóság közül az egyiket meg fogja szüntetni a miniszter. A megszüntetés minden esetre még a jövő esztendőnek a folyamán megtörténik.

Színház.

Delila. Könyves Jenő jutalomjátéka bizony több pártfogolást érdemelt volna meg, mint a milyennel Nagybecskerek műpártoló közönsége kitüntette. De hát arról mi nem tehetünk, ha a közönségnek jobban tetszik például egy „Színházi képtelenségek“ cz. darab, mint egy tökéletes dráma, a melynek nemcsak a színpadi hatása nagy, hanem irodalmi becsese is van. Könyves nagyon választotta meg a darabot és jelen alkalommal is kimutatta, hogy alapos készülségű tehetséges színész. Beléptekor hangos tapsvihar fogadta. Holéczy ez este föltöltött minden várakozást. Egész lelkét beleöntötte Delila szerepébe. A legnagyobb hatást a harmadik felvonásban érte el, mikor Roswein (Könyves) éjfélkor fölkeresi Delilát lakásán, hogy visszaadja neki a zsebkendőjét, melyet a csokorral együtt dobott le. Olyan csend állt be, a milyen ritkán szokott előfordulni a mászor oly hangos karzat jóvoltából. Holéczy remekül játszotta a szerelmes hercegnőt és mikor megcsókolta a leroskadó költőt, annyira átszellemült maga is, hogy nem földi, hanem egy túlvilági glóriás alaknak látszott. Mikor pedig a költő visszautasította a felajánlott szerelmet, villogó szemekkel, a felindulástól remegő ajakkal a valóságos Delilát láttuk, a ki Sámsonon megbosszulja magát. Egy szava, egy mozdulata sem vezett el hatástalanul és az egész estét át képes izgatottságban tartotta a közönséget. A többi szereplők közül első helyen említhetjük Carnioli lovagot, (Szebenyi) aki sok igyekezettel alakította a Maecenást, de csak részben sikerült neki. Szebenyi még mindig a régi és szeret sokat handabandózni meg kapkodni. Leöveyné akadozásán kívül a többi szereplők is iparkodtak eleget tenni szerepeiknek. Csak az volt egy kicsit furcsa, hogy Kápolnai Mártha szerepében míg kétségbeesve panaszkodott apjának, szemével a páholyok között járt. Tapsban nem volt hiány, bár az első felvonásban még nem melegedett föl a közönség. Harmadik felvonás után Könyves egyedül jött ki, de a megújult tapsok és „Holéczy“ „Holéczy“ kiáltásokra méltó partnerével együtt jelent meg a lámpák előtt.

Sz—y.

Kövi és gyermeke.

A jó isten a megmondhatója, hány pontján a nagy világnak tagadta meg tegnap este az öreg molnár leánya kezét a derék Konradtól, ki őt felvonáson keresztül a legszebb reményekkel jár a gazdag parthie után. Mi sem vagyunk szerencsésebbek mint a többi városok s ugyan azzal a rezignációval néztük Raupach elpusztíthatlan „Molnár és gyermeke“t mint azt másutt tessék. Fürediék elkövetek mindent, hogy a közönség ki ne jöjjön a halotti hangulatból. Az öreg molnár Kövi személyesítette vérfagyasztó és kőrö-kergető maszkban. Neki köszönhető a legtöbb zsebkendő mozgósítása, de viszont magára vonta kegyetlenségével az összes lányok

haragját. A molnár leányát mint az nevéhez is illik: Molnár Vilma adta, egyszerű kedvességgel és mélabus szerelmi fájdalommal. Ugy apja, mint az ő halála mélyen megrendítette a földszintet és páholyközönséget. Ellenben a karzaton ugylátszik kegyetlen emberek fizetik a 20 krajczárokat, mert a legérzékenyebb jelenetek is oly derűtséget keltettek a felsőbb kétszázaknál, hogy a „Cziterás“ bizonyára megirigyelte az öreg Raupach-tól. Könyves sok ambícióval játszotta a Konradot s azzal az elszántsággal tűrte a vén szugori kegyetlenségeit és szerelme halálát, mely dicséretre válik még egy hős szerelmesnek is. A többi szereplők és pedig Vihary, Ferenczy, Erdélyi Otília és Delli mindnyájan hozzájárultak ahhoz a meghatottsághoz, melyben háromnegyed 10-kor nők és férfiak elhagyták a színházat. Akik pedig tegnap nem voltak a színházban avagy jegyet nem kaptak, ne csüggedjenek el, a molnár és az ő gyermeke meghalt, de feltámad ismét mához egy évre. B.

Irodalom és művészet.

* A „Vasárnapi Ujság“ október 28-iki száma 13 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A honvédelmi miniszter és államtitkárja tizéves jubileuma.“ (Báró Fejérváry Géza és Gromon Dezső arcképpel legújabb fényképek után és báró Fejérváry Géza lovasképpel, Kobierski lengyel festő festménye után.) — Költemények: „Költés.“ Kiateleki Edétől, „Még hívás.“ Fehér Jenőtől. — „Az emberi kor legvégső határai.“ Miszkáth Kálmántól. — „Nagy baj.“ Életkép. Irta Csehov Antal. Oroszból fordította Szabó Endre. — „Livádia.“ (Képekkel: „A csár és csárné nyaralója Livádiában.“) — „A csár orvosai.“ (Dr. Szakharjin és Leyden tanár arcképpel.) — „Képek a felkelő nap országából.“ Naplótörödékek. Irta Reményi Ferencz cs. és hir. sorhajó zászlós. — „A posta Khinában.“ — „A struccstoll története.“ — „A 44 es Albrecht-ezred 150 éves jubileuma.“ Markó Miklóstól. (Képekkel. Zeleny Károly udvari fényképésznek a pilis-csabai táborban fölvetett nagy fényképei után.) — „Garay János szobra.“ (Szárnozsky jutalmazott szobortervével.) — „A budai Mátyás templom környéke a tervezett Szent István király emlékekkel.“ (Képekkel.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány. Egyveleg stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok“ kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felévre csak 1 frt 20 kr.

Táviratok.

A csár halála.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint lapunknak táviratozzák, III. Sándor orosz csár tegnap délután 2 óra 15 perczkor meghalt Livádiában.

Az orosz nemzet gyászja.

Budapest, novemb. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az egész ország le van verve és gyászba borul minden ember. A harangok folytonosan zugnak minden templomban.

Királyunk gyászja.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) I. Ferencz József királyunkat a csár halála beállta után azonnal táviratilag értesítették.

Kossuth Lajos sirjánál.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Lajos sirjánál már kora reggel óta óriási embertömeg hullámszik, a szebbnél-szebb koszorúk egymást követik, a sir impozánsul van fel-díszítve. Dálfelé a tolongás oly nagy méret öltött, hogy csak életveszéllyel lehetett a sirhoz közeledni. A rácsozatot rendőrök fogták körül, de ezek se voltak képesek a tolongást megakadályozni. Ember ember hátán igyekezett legalább egy pillantást vetni az elhunyt nagy hazafi sir-

jára, hogy azután az embertömeg ellenállhatlanul tovább sodorja.

Az egyletek, küldöttségek hosszú sora látogatta meg már délelőtt a sirt, a hol Kossuth Ferencz és Lajos Tódor, valamint Ruttkayné imádkoztak és helyezték el a koszorukat.

Az országgyűlés függetlenségi és 48-as párt tagjai a körhelyiségből vonultak ki testületileg a sirhoz, nagy koszorut helyezve el azon.

A sirnál Babó Emil mondott hosszabb beszédet.

Az új csár.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Délután 4 óra körül a kastély temploma előtti téren a nagyhercegek, udvari méltóságok, hivatalnokok és a katonaságból álló óriási sereg hűséget esküdött az új csárnak, II. Miklósnak.

Az új csár manifestuma.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pétervárról jelentik: II. Miklós csár manifestumban tudatja népével trónralépését. A manifestum hangja nagyon békés. Öcsését György nagyherceget trónörökösnek proklamálja, s Isten áldását kéri népére és működésére.

A csár halála a börzén.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Miklós csár manifestumának hatása alatt ugy a budapesti mint a bécsi börzén erős hausse mutatkozott.

A munkások kegyetele.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A fővárosi munkások testületileg keresték fel ma a temetőt, hol első sorban Tancsics Mihály sírelméknél Farka s Edemondott ünnepi beszédet.

A könyvnyomdászok Hornyánszky Viktor és Sauerwein Géza sírját koszorúzták meg, mire az egész kivonult munkássereg a Szózatot énekelve, még néhány nevesebb bajtársaik sírját kereste fel.

Nyilttér.*)

Női ruhatere megnyitása.

Nagybecskerek és környéke igen tisztelt közönségének és nagyrabecsült vevőimnek tiszteletteljesen tudomására hozom, hogy a Hunyadi-utczában levő saját házamban, közvetlen szomszédságában az immár 1856. év óta fennálló uri-és női ruha konfekció tüzletemnek, egy teljesen fővárosi mintára berendezett

eladó csarnokból, próbateremből és műhelyből álló

nőruha-termet

nyitottam meg.

Ruhaszövetekben való összes ujdonságokkal, díszítő és selyemzikkékkal dusan felszerelt raktáram, francia és angol mérvadó divatlapok, tapasztalt, szakszerűen képzett, kitűnő művezetőim, kik részint a legújabb műszerekkel ellátott műhelyem, részint pedig áruraktáram élén állanak, továbbá a hozzám szerződötett fővárosi munkaerők lehetővé teszik, hogy e téren a legjobbat és legizlésebbet produkálva, sikeresen versenyezhessek a bécsi és budapesti konkurencziával. Ama biztos meggyőződésben, hogy a mélyen tisztelt közönség emez újabb vállalkozásomat is bizalmával tiszteli meg, melegen ajánlom azt a nagyrabecsült hölgyvilág figyelmébe.

Kiváló tisztelettel
Grünbaum Vilmos.

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

H i r d e t é s e k.

131. sz. b. v. 1894.

(798-1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a török-becsei tekintetes kir. járásbíró 469. polg. 1894. sz. végzése által a **török-becsei néptakarék-pénztár r. t.** mint végrehajtó javára **Neat nicza Stéva s társai aracsi lakosok** ellen 140 frt tőke, ennek 1893. év december hó 22. napjától számítandó 6% kamatai s eddig összesen 50 frt 60 kr. perköltés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával és bíróság felül foglalt 355 frtra becsült lovak, kocsi, lószerszám és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 5184. polg. 1894. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Aracson a község házában leendő eszközésére **1894. évi november hó 21-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Török-Becsén 1894. évi október hó 27. napján.

Rankovits István,
kir. bir. végrehajtó.

7758. sz. tilkv. 1894.

(797-1.1)

Árverési hirdetmény

A török-becsei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a nagy szebeni földhitelintézet végrehajtónak **Kikity Pera aracsi lakos** végrehajtást szenvedő elleni 574 frt és jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő, az aracsi határban fekvő 1402. sz. tjkönyvben foglalt (101 102) hrsz. ingatlan 886 frt kikiáltási árban **1894. évi december hó 24. napjának d. e. 10 órakor Aracs község házában** árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% -át készpénzben, vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró tkvi irattárában s Aracs község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt T.-Becsén, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságánál 1894. szeptember 19-én.

Kopasz, kir. jbiró.

7683. sz. tilkv. 894.

(788-1.1)

Árverési hirdetmény.

A török-becsei kir. jbiróság mint tkvi hatóság ezennel közhirre teszi, hogy **Iszakov Mladen melencei lakos** végrehajtónak **Erdelyán Slojkov melencei lakos** végrehajtást szenvedők elleni 100 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében valamint a csatlakozó melencei takarékpénztár részvénytársaság 150 frt s jár. iránti követelése behajtása végett és a területén levő Melence határban fekvő a melencei 926 sz. tjkvben foglalt 1463. hrsz. belsőség és 2459/a, 2814/a, 4727/a és 6297/a hrsz. fél urb. telek 1/4-ének 1/3 része 733 frt kikiáltási árban és az ugyanazon tjkvben foglalt 2648/a, 6924/a, 4147/e, hrsz. a. tartalék földnek 1/3 része 371 frt kikiáltási árban ez utóbbi a kincstár által bejelentett tulajdoni igény fenntartása mellett a végrehaj. törv. 176. §-a értelmében **1894. évi november hó 23-ik napjának délelőt 10**

órákor Melence község házában újból árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% -át készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró tkvi irattárában és Melence község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt T.-Becsén, a kir. járásbíró tkvi hatóságánál 1894. október hó 4.

Dr. Mikovich Lajos,
kir. járásbíró.

851. szám b. v. 1894.

(796-1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a török-becsei kir. járásbíró 4504. polg. 1892. számú végzése által a **Szepesi XV. városi takarékpénztár** mint végrehajtó javára **Bobesity Akadia aracsi lakosok** ellen 1000 frt tőke, ennek 1890. év február hó 7. napjától számítandó 7% kamatai s eddig összesen 39 frt 07 kr. perköltés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 588 frtra becsült 4 ló, 2 kocsi, lószerszám, 10 birka s 2 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3822. polg. 1894. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Aracson a község házában leendő eszközésére **1894. évi november hó 23. napjának délutáni 2 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Török-Becsén, 1894. október hó 17. napján.

Rankovits István,
kir. bir. végrehajtó.

1456. sz. 1794.

(783-3.3)

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A béga-szent-györgyi községben újból építendő és 23059 frt 40 krral előirányzott községi iskolának vállalatba adása iránt zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A fentemlített munkálat fogamatósításának biztosítása céljából az 1894. évi november hó 17-ik napjának d. e. 10 órája a község ház hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. A versenyzni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kintüzetett nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett község hivatalos helyiségeiben a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Béga-Szt. Györgyön, 1894. évi október 26. án.

Schiller Lipót, jegyző **Beierlein János,** bíró

1130. szám. B. v. 1894.

(789-1.1)

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint a tekintetes bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszék 1894. évi 82685. számú végzésével megkeresett tekintetes n.-becskereki kir. járásbírósnak 1894. évi 12524. sz. alatt kelt végzése folytán **Mattusch és Haneschka** bécsi cég részére **Eberhardt Antal** n.-becskereki lakosnál 160 frt 09 tőke, ennek 1893. évi október hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, 10 frt 40 kr. perköltés, 5 frt 08 kr. végrehajtás kérvényi, 3 frt 18 kr. végrehajtás fogamatósítási s netalán még felmerülendő megítelt s megítélendő költségek erejéig kielégítési végrehajtás útján 1894. évi október 16-án lefoglalt 410 frttal becsült férfi és női cipők stb.-ből álló ingóknak alperes üzletében Nagy-Becskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása **1894. évi november 21-ik napjának délelőt 9 órára** tüzett ki, az 1894. évi 13019. sz. a. k. végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kintüzetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. tcz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be, annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolva, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Kelt Nagybecskereken, 1894. évi október hó 27-én.

Kiss István,
kir. bir. végrehajtó.

489. sz. hk. 1893. Alibunári főszolgabíró

(790-1.1)

Idézés.

Lukics Danicza mint a Lukics-féle Dobriczai 296. számú házközösség ismeretlen tartózkodású családtagja felhivatik, miszerint a házközösség megszüntetése céljából **1894. évi november hó 21-ik napjának d. e. 9 órája Dobricza község házához** kintüzetett tárgyaláson, vagy személyesen jelenjen meg, vagy Novakov Milan ur Dobriczai lakost mint részére kinevezett gondnokot czélszerű képviselésre utasítsa, mert ezek elmulasztásának következményeit magának tulajdoníthatja.

Alibunárott, 1894. évi október hó 12-én.

Horváth Zoltán,
tb. főszolgabíró.

A megyeház tözsomszedságában levő Ormody-féle házban jövő év május elsejétől egy nagy utcza lakás: 5 szoba, konyha, cselédszoba, éléskamra, tágas csinos zárt folyosó s egyéb hozzátartozó mellékhelyiségeivel együtt kiadandó; úgy lakásnak mint üzlethelyiségnek alkalmas. Azonkívül több udvari lakás is kiadó. Bővebb tudósítás a házban lakó tulajdonosnál nyerhető. (792-1.1)

